

حَدِيقَةُ الْجَوَامِعِ

حافظ حسين بن الحاج اسماعيل الأيوبي أنساري

دَارُ الْبَابِ الْعِلْمِيَّةِ
İLİM KAPISI

İlim Kapısı Yayıncılık:

1. Baskı, İstanbul 2020

Kapak tasarımı ve iç düzen: İlim Kapısı

© Bu eserin bütün hakları yayıncıya aittir. Yayıncının yazılı izni olmaksızın eserin kısmen de olsa herhangi bir yöntemle yayınlanması, basılması, taklit edilmesi, seslendirilmesi veya sahnelenmesi yasaktır.

ISBN:

İlim Kapısı Merkez:

**İstiklal Mah. Mihraç Sok No 56/A
Ümraniye/İstanbul
0216 335 65 55**

E - mail:
info@ilimkapisi.com

Web:
http://www.ilimkapisi.com

مدینه الجوامع

اشبه حقیقة الجوامع نام کتابك جمع وترتبه همت و صرف مقدرت
 ایدن حافظ حسین افندی بن حاجی اسمعیل الایوانسیری مرحوم
 انجیق مستقیم زاده مرحومك سعی واقدامی سببیلہ بوائر جلیلہ مرفق
 اولشدر لیکن قید و پسان ایلدیکي جوامع ومدارس وتکایانك
 اکثر یسنده اختصار ایتش اولدیغندن بلکه چوق مواده ظفر یاب
 اولدیغی فهم اولتور بناء علیه بوعبد عاجز و ناچیز اشبو کتابی اصل
 نسخه سندن تحریر ایتدیلمده تواریح سائر هیه نظر اولته رق بولتان
 مواد صحیحہ نك بعضیسی درون کابه قیید و بعضیسی دخی هامش
 و کنار اولته رق. اصل نسخه نك نصفی و بلکه دخی ازید اولغله
 السید علی ساطع ناچیرك دخی بو کتاب وسیله سیله اسم عاجزانه سی
 تذکار اولنق امیدیلہ بسط مقالاته مجاسرت قندی بمنه تعالی
 تبییض اولند قده برائر جلیل اوله جفی نمایاندر بیک ایکوز فرق
 سکز سنه سندن الی اوج سنه سی اواخرینه کلنجیه دک بعض مجموعه
 مغیره لرده وموثوق الروایه تار یخلرده منظور عاجزانه اولان
 روایات شمیدیلک تحریر اولتان وقوعات اسلاف ایلہ اکثفا اولندی

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي هو جامع الناس ليوم الدين والصلوة والسلام الجامعان
لا كل العبادات على رسوله محمد سيد النبيين وعلى آله وصحبه
اجمعين (اما بعد) حافظ حسين ابن الحاج اسمعيل الايواسراي
بوكونه عرض مرام وتقرير كلام ايدر كه اشبو بيك يوز سكسان
ايكي تاريخته كلنجه بودار السلطنة العلية واطرافنده موجود اولان
جوامع ومساجدك برر برر جله سنده برر وقت ودخى زياته نماز ادا
اولنوب الحالة هذه بو حصن حصينك دروننده بولنان مساجد
وجوامع بالجملة سلاطيندن ماعداسى شهرتلىرینه بناء حروف ايله ترتيب
اولنوب بانيلرينك اسملىر ونيجه لرينك واقف ثابلىرى وواضع
منبرلى واسملىر يسان وممكن اولدجه مد فزلىر اظهارة وتحرير
وخيرا تلىر ينيك دخى تاريخلىر وبعضيلرينك اطرافنده مدفون
اولنر و خانقاه بولنانلرك بعضيلرينك ترتيب جله مشافى ونيجه لرك
دخى مشهور اولنلىر يازيلوب برار و يادكار وبر خدمت بر كزار
تصنيف اولنوب (حديقة الجوامع) ناميله وديعه روزكار قلندى
والحمد لله رب العالمين معلوم اوله كه اشوبلده طيبه نك قتي حقنده

وفاآتخك شائده وارد اولان (لتقن القسطنطينية ولعم الاميراميرها
ولعم الجيش ذلك الجيش) حديث شريف بشر صحابي تبشير له تخرج
وروايت اولوب الجامع الصغير نام كتابنده امام عبد الرحمن سيوطي
تصريح ايدوب بعد زمان بومعجزه نك اثرى سكر يوز الى يدى تاريخك
جداى الاخره سنك يكر منجى كوني وتموزك اون ايكنجي چهارشنبه
كوني ظهور ايدرك قتي ميسر اولمندر تاريخ قتي بوايت كريمه در
(بلدة طيبة) ابو القمح سلطان محمد خان حضرتلري نك مخلصلري
اولار عونى لفظنه اشرا با * عون خالق * دخى تاريخ واقع اولمندر
و * اخرون * دخى تاريخدر وطالبى محمد افندى مرحومك بومصراعى
دخى تاريخدر * زهى عون لله الندى ستبول * بودخى تاريخدر
* قمح اولدوغى اسلامبول يارانه علامتدر * تاريخنى يازمشلردر (كفاره
قيامت) در ۸۵۷ اثر ذلك بو اثر فقيرانه نك جمع و ترتيبه شروع
و مباشرت اولنديغى تاريخ سابق الذ كرده واقع اولوب اول زمان
توفيق عنوانده سرير سلطنت عليه ده زيور بخش خلافت بولنان
جنت مكان سلطان مصطفى خان حضرتلري اولوب اشوتاريخ
تبليغ اولان ترويحى القلوب ۱۱۹۳ سنه سى واسطنده دخى
زيور ارأى تحت سلطنت و شرف بخشاى سرير خلافت اولان
السلطان ابن السلطان عبد الحميد خان ابن السلطان احمد خان
ثالث اقام الله برهان خلافته وايد انام سلطنته حضرتلري بولنوب
انلرك نام نامى واسم ساميريله بونسخه مفيدة يه زينت
ويرلندر

(حرف الالف)

(جامع اياصوفيه كبر)

في الاصل كليسا اولوب ابو القمح سلطان محمد خان حضرتلري بودار
السلطنة ي قمع ايتد كد نصره درون ويرونى تطهير ايدوب وضع
منبر و ابتدا جمعه نماز يني انده ادا و بعده اوقانته نظام و برطوغله
مناره و بر مدرسه بنا ايلشردر بعده مدرسه جراتك اوزرينه

بر طبقه دخی بنا اولئوب حجرات طرح اولئق سلطان بایزید خانکدر
و باب همایون کوشه سنه برمناره دخی انلر ایجاد ایلشدر مدرس
وظیفه سنک نصفی اصول وقفدن ونصفی دخی سلطسان بایزید
وقفندن ویریلور سلطان سلیمان دخی محراب اوکنه ایکی شمعدان
طقوز یوز اوتوز اوچ تار یخنده وضع ایدوب اصلنده انکر و سدن
دولت علیه یه غنیمة اللہشدر و سلطان سلیم ثانی دخی طقوز یوز
سکسان برسنه سنده ایکی کیرمناره بنا ایلوب و جامعک اطرافه
سدر وضع ایلشدر جامع شریفک دروننده مرمر کوپلر و درت
عدد مرمر محفل که بری مؤذنلر محفلیدر مراد ثالث بنا سیدر
وطاش کرسی مراد رابعکدر و لوحه لک جلی خطلری تکنه جی زاده
خطاط ابراهیم افندینکدر غنی ۱۰۶۰ تار یخنده تمام ایلدیک
اسم جلال لوحه سنده مسطوردر اوقافک مجموع خدای ایکی
بیک عدددر بیوک قبه دن آویزه اولان طوپ قنديل سلطان احمد
خان ثالث اوآخرنده وضع اولمشدر اصلنده انک یرنه براتون
کیرطوپ وارایدی و جامعلرده اولان طوپ قنديللرک ابتداء طهوری
اول تار یخارده شاهزاده جامعنده واقع اولمشدر و بوجامع شریفده
اولان ایکی فنار قنديللر فاتح مرحو مکدر محفل همایون دیوار
داخلنده ایدی سلطان احمد خان ثالث امر همایونیلر شهنشین
اولمشدر ثابت مرحوک تار یخی واردر

* کله بشر وقت جماعت اوقویه تار یخن *

* پادشاه ایلدی بو محفل پاکی توسیع * ۱۱۲۴

ودرون جامعده یدی عدد قیو وارد رقبه کیرک علمنی دخی صدر اسبق
محمد پاشای طویل وضع ایلشدر وزیر مقصوره سی و قیلر صفه سی
و کوپلر اوکنده کی صفه ل قدیمدر کرسی وراسنده اولان صفه بیک
یوز سکسان تار یخنده بنا اولمشدر و صدر سابق داماد ابراهیم پاشا
صدارتنده ماهیه سی اولیان چفته مناره لی جامعلرده علی السویه
ماهیه لری بالقی اوزره امر همایون صادر اولوب هر جامعک ماهیه سنک

مصرفی کندی وقفندن کوریلوب انجق بوجامع شریفک خرج
ماهیه سی سلطان سابق الذکر احمدخان ثالثک وقفندن ویریله کلشدر
طبقه علیاده واقع محفل همایون سلطان محمود خانکدر اتصالنده
کتابخانه بنا ایدوب انک تاریخی بودر

* کورنل طرح مطبوعه عن دیدیلر زینیا تاریخ *
* بونودار الکتب ایجاد سلطان جهان آرا * ۱۱۵۲
وشادروان بنا انلشدر امین افندی تاریخ دیمشدر
* تاریخ دلجوسین امین صوکی تقریر ایلدی *
* سلطان محمود بوشادروان بوصوده جوددر * ۱۱۵۳
و مکتب بنا انلشدر و عمارت بنا انلشدر شیخ الاسلام پیری زاده
محمد افندی تاریخ دیمشدر

* تمام اولدقده تاریخن دیدی صاحب بومصرعه *
* ایاصوفیه آباد اولدی الحق بوعمارتله * ۱۱۵۵
عمارتک بیوک قبواوزرنده کی تاریخی نعت افندی دیمشدر
* بونعت بنده سی وجه جیل ایله دیدی تاریخ *
* عمارت ایلدی سلطان محمود النوال احیا * ۱۱۵۵

آق شمس الدین مر حومک مدرسه قپوسی اتصالنده واقع
خلوتخانه سی کتابخانه مدرسلرینه موقوف و حجره معیده
قلمشدر و محفل همایونلر سلطان ابراهیم خان ایامنده قفسلرله
ستر اولمشدر جامع شریفک وسطنده طوپ قنبدیل الی ومصلا
قپوسیله منبر اراسنده دیوارده قپورسمی مقام خضره اشارتدر
حتی اق شمس الدین حفیدی جدی افندی یوسف زلیخایی جامع
شریفک وسطنده حضرت خضرک تنبیهی ایله ملاجامینک
یوسف زلیخاسندن انده بالتام ترجمه انلشدر وقبه سنه متعلق بعض
فوائد ادرنده ده سلطان سلیم جامعنک احوائه مخصوص مشهور
رساله ده تفصیل اولمشدر و جامع شریفک محله سی واردر

(ایاصوفیه ده اولان سلاطین عظام تر به لری)

(تربه سلطان سليم ثاني)

تربه قپوسنك اوستنده يازيلان تاريخچدر
رحلت ايتدي حضرت سلطان سليم * اكه رحمت ايدده رب العالمين
يكدی اولاد **ك**راميله اوشاه * رحمة الله عليهم اجمعين
يا پدیلر بر تربه جنت مشال * دینسه لایق قصر فردوس و برین
هاتف قدسی دیدی تاریخی * تربه سلطان سليم پاك دين
۹۸۵

درونده مدفون **ك**كندولری و مراد خان ثالثك والده سی
نوربانو سلطان كه سليم خانك خاصكيسیدر و سليم خانك كريمه سی
حاجه كوهر خان سلطان پياله پاشايه ویرلشدر و دیگر كريمه سی
اسمچان سلطان محمد پاشانك زوجه سیدر و دیگر كريمه سی فاطمه
سلطان سیاوش پاشايه ویرلش ایدی و جلوس مراد خان ثالثده
خنی اوئان سليم ثاني شهزاده لری بش عدد سليمان عثمان
جهانگیر مصطفی عبد الله و مراد خان ثالث شهزاده لری یکر می
بر عدد واون اوچ عدد مراد ثالث قزلری صغیره و کیره ۴۴

(تربه مراد خان ثالث)

هاشمی بناسنه تاريخچ ديمشدر * اولدی عدیل جنان مرقد سلطان
مراد * ۱۰۰۸ کندیلری و محمد خان والده سی صفیه سلطان
و مراد خان ثالث كريمه سی فاطمه سلطان واحد خان اول شهزاده سی
سلطان قاسم و سلطان مراد ثالث شهزاده لری یکر می عدد اون
طقوزی جلوس محمد خانیده شهید و سلطان مراد مزبور
کريمه لری یکر می عدد و محمد خان ثالث اولاد لر دن اوج شهزاده
وايکی سلطان و سلطان ابراهيم اولادی بر شهزاده و ايکی سلطان
و مراد خان مزبور كريمه سی مهربان سلطان و دیگر كريمه سی
فخري سلطان صندوقه عدد ۵۴

(تربه محمد خان ثالث فاتح اكری)

تربه نك بناسنه شهزاده تربه دیوارینه يازيلان حكيمك اون ايکی

بيت تاريخك مصراع تاريخي بودر * فردوس اولدی مرقدی سلطان محمدك * ۱۰۱۷ كند یلری و سلطان احمد اول والده سی خندان سلطان و اوچ نفر احمد خان شهزاده لری و التي نفر دخی انلرك همشیره لری بنات احمد خان اول و اون درت نفر دخی مراد خان قززی و مراد خان ثالث قزی عایشه سلطان صندوقه عدد ۲۶ و تر به خارجنده سقف التنده ایکی طرفنده صولده ایکی عدد و صاغده دخی ایکی مراد خان ثالث قز زیدر

(تربه سلطان محمد و سلطان ابراهیم)

ایکی کره پادشاه اولان مصطفی خان اول ابن محمد خان ثالث و برادرزاده سی ابراهیم خان ابن احمد خان اول و احمد خان ثانی شهزاده سی سلطان ابراهیم و قیا سلطان و اسمیخان سلطان بنت مراد خان رابع و احمد خان اول قزی پیرام پاشا سلطانی خا ن زاده دیتکله معروفه سلطان و بورنا زاتکله سلطانکله احمد خان مزبور قزیدر که کنعان پاشا سلطانیدر و سکر عدد سلطان دخی مدفوندر صندوقه عدد ۱۵

(تربه شهزادگان در جامع ایا صوفیه)

مراد خان ثالث شهزاده لری درت نفر و کریمه سی بر سلطان صندوقه ۵

(قیو اغاسی ملاطیه لی اسمعیل اغا تکیه سی)

جامع مزبور عمارتی قارشو سنده سرای عامره دیوارینه متصل و عمارت عامره نك شیخلکی بوتکیه ده شیخ اولانلره مشروطه در فی الاصل عمارت محلینده جامع شریفه متصل ایکن عمارت بنا اولمق لازم کلدکده بو محله نقل اونندی ۱۱۴۳ بانسی اغای مزبور باب السعاده اغاسی ایکن دار السعاده دخی اولوب مناصب عالییه یی جمع المشددر

(صفوق قیو مدرسه سی)

باب السعاده اغاسی جعفر اغا نك خیریدر مدرسه نك تاریخی بودر

سنه سبع وستين وتسعمائة ۹۶۷

(اردبیل تکیه سی)

بانیسی اولان سنان الدین شیخ یوسف ابن خضر سنبل افندیله پیرداش
اولوب مشایخ ۹۵۱ تاریخده وفات ایلیوب طوپ قیوسی
خارجنده کندی وقف ایلدیکی باغنده مدفوندر تاریخ بناء زاویه
* رب اقبل بانیه شا کرا * ۹۳۴ حالیا زاویه سنک شیخی اونجی
اوغلیدر شیخ محمود ابن مصطفی مدرسه جوارنده امام سلطانی
محمد افندی مدفوندر ۱۱۴۹

(در بیان جامع فاتح سلطان محمد خان ثانی)

آل عثماندن یدنجی پادشاهدر جامع مزبورک یری مقدمای بر کلیسایک محلی
اولوب خراب اولدقد نصکره بنا اولنمیوب قالمش ایدی اولحله سلطان
مزبور بر شرفه ایله ایکی مناره لی بر جامع شریف بنا ایلشدر طاق
درکاهنده اولان تاریخ بودر فی شهر المبارک رجب لسنة خمس
وسبعین وثمان مائة ۸۷۵ وقد كانت البداية فی جادی الاخری
لسنه سبع وستين وثمان مائة ۸۶۷ کتبه علی بن صوفی یعنی سکر
سنه ده تمام ایدوب سکر یوز یتش بش تاریخ رجبنده اتمام اولنوب
علی بن صوفی نام خطاط قلمله باب کیرک عتبه علیا سنده حالا
مستوردر و درون جامعده واقع محفل همایون خشی سلطان
بایزید ولی بناسی ایدی وشادر وان دخی جامع شریف ایله معا بنا
اولنمشدر و اطرافنده کار کیر سکر مدرسه که صحن ثمان دیمکله
معروفدر و بر تابخانه و عمارت و مقابلنده دار الشفا دخی بنا اولنمشدر
تایمخانه نک و دار الشفا نک مستقل مسجدلی و معین امام و مؤذنلی
وارددر و سکر تته دخی بنا اولنوب درت قیوسی وارددر بعده مکتب
کیر ایله ختام بولمشدر و سلطان مزبور دعاء خیر ۸۸۶ تاریخده
عزم بقا ایدوب محراب اوکنده دفن اولدقد نصکره اوزرینه
برقه لی تر به بنا اولنمشدر و صندوقه سنه عرف علما وضع اولنمشدر
و خالد بن زید ابویوب انصاری رضی الله عنه تر به شریفه سنک

صندوقه سی اطرافنده اولان سیم شبکه بنا اولند قده سلاطین
عظام صندوقه لری اطرافنده اولان مصدق طر بزائر دخی بنا
اولمشدر بوخیرک ایجاده باعث سلطان احمد ثالث علیه الرحه
اولمشدر ومقابلنده می تربه مخصوصه ده حرم همایونلری اولان
کلبهار سلطان مدفونه در که سلطان بایزید ولینک والده سیدر
ویاننده ایکی سرایی و بر کریمه صندوقه لری جله درت عدد
صندوقه در و جامع شریفک مصلایه نزول ایدن نردبانلی قبوسی سلطان
احمد ثالث بناسیدر و بخاری خانه و کتابخانه سلطان محمود خانک
بناسیدر تربه قبولنده واقع ایکی چشمه لر سلطان محمود خانک
وزرا سندن صدر اعظم احمد پاشانک خیریدر و بوند نصکره و قتمزده
۱۱۷۹ سنه سی عید اضحانک اوچنچی پنجشنبه کونکه مایسک اون بریدر
طلوع شمسن بر ساعت مر ورند و واقع اولان زلزله کبرانه جامع
مزبورک قبه کبیره سی بالکلیه خراب اولمشیدی زمینه دک
بقیه بنا دخی هدم اولتوب مجددا بنا و احیاسنه شروع اولند قده
ابتدا امین بنا اولق اوزره وقف شریفک کاتبی رجال دولدن هاشم
علی بک افندی یه خلعت الباس و بناسی اموری ا کاسپارش اولمشدر
سکسان تاریخنده مباشرت اولتوب اول ائناده امین بنا علی بک
عزل و دفتر دار شق اول صارم ابراهیم افندی جادی الاولانک
ابکنچی کونی امین بنا نصب اولمشدر تربه شریفه نک بناسنه
سنه مزبوره رجبنک دردبچی کونی شروع اولتوب ذی القعده نک
یکرمی سکز بنی پنجشنبه کونی تمام اولمشدر تاریخ مستقیم زاده سلیمان
افندی نکدر * تربه زیبا یابلدی فاتحه * ۱۱۷۹

و مدرسه لر تعمیر دخی تاریخ مزبور دن التی کون مقدم واقع
اولمشدر جامع شریفک تمل دعاسی اولتوب و قربانلر ذبح اولندی
سکسان برسنه سی ربیع الاولک دردبچی پنجشنبه کونی ساعت اون
ایکی یی یکرمی یدی دقیقه مر ورند و واقع اولوب وضع اساس اولمشدر
بعده سکسان اوج تاریخنده جادی الاخره نک دردبچی کونی مشارالیه

صارم افتدی وزارتله اردوی همایونه صدر اعظم معینه مأمور
اولوب یرینه ضربخانه عامره امینی عزت محمد بك افتدی بنا امینی
اولوب خلعت الباس اولمشدر فی غره رجب درون جامعه مقدمه
تحریر اولئانله زیاده قلئان شیردن از جمله محفل همایون بالکلیه
مر مردن یا بلش وخارجنده قره دکره ناظر ایکی کارگیر او طه احداث
اولمشدر و محفل زمین رفیعنه دك دابه ایله چیقلق اوزره بنا
قیلمشدر وجامعك دروننده آق دکر طرفی قیوسی سمتنده بئر ما
احداث اولمشدر وایکی طرفده فوقانی بر محفل وانلرك خارجنده دخی
حولیلره ناظر ایکی محفل وهر برینك تحتنده اون بشر عدد ابدست
موصقلری احداث اولمشدر و مقدمکی ایکی فیل ایاغی وایکی دخی
سماقی دیرکلر یرینه بعد الهدم درت ایاق اوزره قبه بنا اولئوب ایکی
سماقی دیرکلر جامعك خارجنده زیر زمینه دفن اولمشدر وضع
قدیمندن خرمنه وسعت عظیمه کلدیکی عیاندر و بومذ کوراته من اولها
الی آخرها سلطان سلاطین جهان شاه شاهان عالمیان سلطان البرین
وخاقان البحرین جامع الخیرات وقامع البدعات السلطان الغازی
مصطفی خان ابن احمد خان ابن محمد خان حضرتلری موفق اولمشدر
قرق التی ای اون کون تمامنده بیک یوز سکسان بش محرمنك ماشورا
کونی ونیسانك اون بشنجی جعه کونی صلاة جعه ایله نمازه ابتدا اولمشدر
واولکون سلاملق دخیانده واقع اولمشدر ابوالفتح سلطان محمدخان
غازی حضرتلرینك جامع شریفنده اولان تبرکاتدن از جمله آق شمس
الدین محمد البیرامی ابن حزة الشامی جنابلرینك عصاسی واوزرنده اولان
تاج طریقتلری مجربك منبر جاننده ایکن جلوس محمودخانیده محفل
همایون طرفه نقل اولندیغنی نعیم افتدی تاریخ عثمانیده بروقه تحریری
اشناسنده یازمشدر چوبانه نسبتله شهرتی واقع دکلدر
جامع مذکورك محله سی وارد

(سلطان محمدخان غازی مرحوم حضرتلری بعضا ترکی وفارسی)

(اشعار سویلدکلری درکار ایدیکندن عونى مخلصيله قصائدی)

ومقطعات وغزلیاتی جمع وترتیب اولمشدر نطق عالیزندن نمونه
(بیت)

* جـکرم پاره لدی خنجر جور و ستمک *
* صبرمک جامه سنی طوغردی مقراض غمک *

وله

* زلفنک زنجیرینه قول ایلدک شاهم بنی *
* قوللغسکدن قیلسون آزاد اللهیم بنی *
* جور دلبر طعن دشمن سوز فرقت ضعیف دل *
* درلودر لودرد ایچون یارتمش اللهیم بنی *
* یاقغه و یقیمغه هب جله ال برایتدیلر *
* سوز سینه اشک دیده آتش آهم بنی *

وله

* ساقیا می صونکه بردم لاله زار الدن کیدر *
* ایریشور فصل خزان باغ و بهار الدن کیدر *

وله

* سنک زنجیر زلفکدن دل دیوانه بند استر *
* اوصاندی درد ایله جانندن اصلماغه کئنداستر *
قرمان اوغلی حقنده سوبلدکلری
* بزمله سلطنت لافن ایدرمش اول قرامانی *
* خدا فرصت و پررسه کر قره یره قورمانی *

(بو یاجی قیوسی مزارستانده مدفونین)

شیخ الاسلام ابوالمیا من مصطفی افندی تاریخ رحلت ۱۰۱۵
واسکیجی حسن دده فوتنه تاریخ بودر

* قلدی اسکیمی دده م دورانی تجدید آه * ۱۰۴۹

وشیخ الاسلام امام محمود افندی و مشارالیک ۱۱۶۲ تاریخنده اناطولیدن
معزولا وفات ایدن بیوک اوغلی عبدالله افندی و استانبولدن معزولا
۱۱۷۳ سنه سی وفات ایدن دیگر اوغلی یحیی افندی و موالیدن

دیگر اوغلی زکریا افندی و دیگر اوغلی مدرس فیض الله افندی و توابعاتی
شیخ الاسلام اسعد افندیك دار القراسی کار کبر بنا، عالیدر در قرب
باب بویاجی ولی زاده مکتبی در قرب باب مزبور

(ویران تربه ده مدفونین)

یانسی ایاصوفیه مدرسی سیف الله حیدری افندی فی ص سنه
۱۰۱۰ اوغلی و حوکل احمد افندی قرق چشمه ده اغای باب السعاده
غضنفر اغا بنا ایلدیکی مدرسه یه ابتدا مدرس اولوب صکره استانبولدن
معزولا رمضانه وفات ایدوب پدری قربنده دفن اولمشدر فوتنه
بوتاریخی دیمشدر

* سربالی شکست اولجه دیدم *

* و یحک ای و حوکل وفات ایتدک * ۱۰۲۲

اهل و اولادی دخی انده درلر و ویران تربه قارشو سنده دفتر دار
چوی زاده عبدالله افندی مدفوندر و چوی زاده ثانی که شیخ الاسلام
محمد بن محمد بن الیاس مر حوکل برادری دیگر الیاسک اوغلودر انده در
و شیخ الاسلام بکر زاده احمد افندی مدفوندر و پدری ابو بکر افندی ابن
احمد دخی انده در اناطولیدن معزول ایکن ۱۱۱۷ سنه سی وفات ایتشدر
و شیخ الاسلام بهایی محمد افندی دخی مدفوندر فی ۱۲ ص سنه ۱۰۶۴

(مدرسه جدید)

صاحب مدرسه مفتی محمود افندی زاده عبدالرحیم افندی روم ایللی
قاضی عسکری ایکن فوت فی سنه ۱۱۷۱ مدرسه سی مزارستانده مدفوندر
ادرنه دن معزول جار الله ولی الدین افندی ایاق مدرسه اتصالنده
بنا ایلدیکی کتبخانه و حجرات حولیسنده مدفوندر فی سنه ۱۱۵۱
کتبخانه مذکورک قپوسی جامع شریفک حولیسنده در
جورکی قپوسی خارجنده کوشه ده سیل و فوقنده مکتب و چشمه سلطان
محمود خان حضر تترینک خاصکیلرندن عالیجناب الحاجه عائشه باش
قادرین خیریدر تاریخ ۱۱۵۸ واکا متصل شیخ الاسلام افضل زاده
سید حید الدین افندی مدرسه سی وارددر

قرمان جامی مقابلنده مخصوص تربده نغم الجیشدن سید حزه وسید
عقیل وسید جعفر بخاریلر مدفونلردر یانلرنده تربده دار سید عبد
العزيز دخی مدفوندر

بیوک قرمانده جانباز اخورلری قربنده برتر به ده صاچلی شیخ
مصطفی افندی مدفوندر مومی الیه فی الاصل امیر بخاری شیخلرندن سید
فضل الله افندی اخیذ طریقت و مطبخ زاویه مزبورده طقوز سنه
خدمت ایدوب بیك قرق اوج سندسی واقع اولان حریق کیرده
اول دائره و جامع و تکیه بالکلیه محترق اولدقده مدفن اولان محله
بر محزن دروننده ساکن ایکن صدر اعظم قره مصطفی پاشا کندویه
بر حجره بنا ایلشیدی خیر البریه ۱۰۵۸ تاریخی اوانلنده
وفات ایدوب جوان قوجی باشی دیمکله معروف صدر اسبق
محمد پاشا کندویه برتر به بنا ایلشدر لکن بیك یوزالتش سکزده
واقع حریق کیرده تکرار محترق اولوب حالا خراب قالشدر
کرامتنددر که مشار الیه محمد پاشا دمشق شام والیسی ایکن ابتدا
شام منصبنه عزیمت ایدوب جکی ایامده کلوب بوشیخ مصطفایه بر مقدار
هدیه ایل و داع ایلدکده شیخ مصطفی دخی نطق ایدوب اگر بودیاره
عودت انشاء الله ینه میسر اولورسه بکا بر یوزک هدیه کتور دیمشیدی
پاشای مزبور محل مأموریتنه واصل اولدیغی آی مهر همایون
مژده سی ظهور و صدر اعظم اولغله شیخ مزبورک سپارش
ایلدیکی یوزکدن مرادی بشارت صدارت اولدیغن
اذعان ایدوب استانبوله وصول و نائل مأمول اولدقده تبدیل اولوب
شیخ مزبورک زیارتنه کلوب وفات ایلش بولدقده برتر به بناسیچون
امر ایلشدر سبب بنای تربده بو طریق ایل اولدیغی بعض تاریخلرده
مسطور در رجه الله علیه

شیخ مشار الیه بهر کون بر قنجان سود و صویرینه انار مص ایدرمش
وسکسان سنه کندینه غسل اقتضا ایتدیکنی نقل ایدرمش

(در بیان جامع سلطان بایزید خان ولی)

سلطان بایزید خان حضرت تیرینک جامع شریفی بر شرفه لی ایکی مناره
ایله بنا اولتوب صکره عمارت و تابخانه و مکتب و دخی صکره بر مدرسه
بنا ایدوب دولت علیه ده شیخ الاسلام اولنره شرط ایلشدر ابتدا
مدرس اولان زنیلیلی علی افندیدر بعده فاتح مصر سلطان سلیم
قدیم حضرت لری پدری اوزرینه مستقل تربیه بنا ایلشدر و قربنده
بر صغیر تربیه ده کریمه سی سلجوق سلطان مدفونه در و محراب اوزرنده
ویوک قبه ده و اورطه قبو خار جنده شیخ جد الله خطیله اشون نثر عربی
تاریخ وارد و قد وقع الابتداء بالبناء فی اواخر ذی الحجة لسنة
وتسمائه ۹۰۶ و اتفق الاتمام فی سنة احدى عشر و تسمائه ۹۱۱ هجرية
سلطان بایزید خان مرحومک وفاته مستقیم زاده تاریخ دیمشدر

* یکدی سلطان بایزید خان ولی * ۹۱۸

و متصلنده اولان کتابخانه شیخ الاسلام ولی الدین افندیکن بناسیدر
کتابخانه اعلا ۱۱۸۲ تاریخ واقع اولشدر قبوسی جامع شریفک
دروننده در بانسی شیخ مراد تکیه سنده مدفوندر سنه ۱۱۸۱
تاریخ رحلتیدر و تربیه بایزید خانی خار جنده واقع مزار ستانده
چرکس محمد پاشا مدفوندر تاریخ فوقی بودر

* یکدی سردار محمد پاشا * حق ایده جنتی روحینه عمل *

* هاشمی داعی دیدی تاریخن * جان پاشایه اوقی فاتحه کل * ۱۰۳۴
وقاضی عسکر علی افندی مدفوندر که تاریخ رحلتی بودر

* مسکنی ملا علینک جنت اعلا اوله * ۱۰۲۸

وزیر اعظم کتخدا سی درویش مصطفی افندی مدفوندر فی ۲ ذی الحجة
سنه ۱۱۷۰ و جامع مذکورک محله سی وارد

(در بیان جامع شریف سلطان سلیم خان اول)

جامع مزبور بر شرفه لی ایکی مناره لیدر بانسی سلطان سلیمان خاندن
عمارت و تابخانه و مکتب بنا اولمشدر و قبری اوزرینه مستقل
تربیه سی دخی جامع ایله برابر ایلشدر وفاته تاریخ بودر * اهل ایمان
روحی ایچون فاتحه * ۹۲۶ و بناسنک اتمامی فی شهر محرم الحرام لسنة

تسع وعشرين وتسعمائة ۹۲۹ و تربه سی قربنده بر تربه ده کندی
قزی خدیجه سلطان واثك دخی قزی خانم سلطان مدفونه لردر
و بر تربه ده دخی سلطان سلیمان والده سی حفصه سلطان و سلطان
سلیمان شهزاده لردن مراد و محمود و عبد الله اسمنده اوج عدد
شهزاده و برقادین وارد و جامع مذکورك محله سی وارد
سلطان سلیم خان قدیم حضرتلری ادرنه بی تشریف ایتك اوزرینه
ایکن اثنای راهده شیرنجه تعبیر اولتان علت و خیمه به دوچار اولمغله
بر قاج کون مكث اولنوب بروجهله چاره اولمغله ارتحال دار بقا
ایتمش لردر وزیر اعظم پیری پاشا مرحوم در عقب وارث آل عثمانی
اولان اکبر شهزاد کان سلطان سلیمان خان خضر تیرینه اخبار
و مغنیسان تشریف ایدنجیه دك اخفا و بعده نعش شریفلری
سلطان محمد جامع شریفنه کتور یلوب پادشاه و جله ارکان دولت
نمازینه قیام و تربه شریفنه دفن اولندی در شوال سنه ۹۲۶

(در بیان جامع شهزاده سلطان محمد)

ایکیش شرفه لی ایکی مناره لیدر شهزاده مز بورك فوتند نصکره
پدری سلطان سلیمان بنا ایشدر عمارت و تابخانه و مدرسه
و مکنتی وارد شهزاده مز حومك اوزرینه مستقل تربه بنا اولنوب
صندوقه سی اوزرینه تبرکا بر تخت عالی وضع اولمشدر وفاته پدری
بومصرای تاریخ ایشدر * شهزاده لکرزیده سی سلطان محمد * ۹۴۹
جامع شریف شهر رجیده تمام اولمشدر بومصرع تاریخدر

* معبد امت رسول مبین * ۹۵۵

و شهزاده مز حومك صاغ طرفنده برادری جهانگیر سلطان وصول
طرفنده هم شاه سلطان مدفوندر شهزاده جهانگیر حلبده وفات ایدوب
شهزاده تربه سنه نقل اولمشدر سنه ۹۶۰ جهانگیر جامعی بوکه منسوبدر
بر تربه ده دخی شهزاده سلطان محمود والده سیله مدفونلردر و صاحب
جامع کریمه سی هم شاهک قزی فاطمه خانم دخی انده در فی ۹۹۶
وزوجی دخی انده در تاریخ رحلتی

قد انتقل المرحوم المظلوم غازي محمد بك ابن المرحوم مصطفى پاشا
امير الامراء بولایت شهر زور نورها الله اعنى زوج فاطمه سلطان
بنت هما سلطان المرحوم المرقوم في شهر شعبان سنه اربع وتسعين
وتسعمائة ۹۹۴ وخديجه سلطانك براوغلى واىكى قزى مدفوندر
داماد غازي ابراهيم پاشا بوسنويدر بلغرادده وفات ايدوب شهزاده
جامعى حرمنده دفن اولمشدر في م سنه ۱۰۱۰ وبراوغلى وبرقزى
يائنده مدفوندر در تاريخ بنا اىكى سنه صكره در

* هائف غيبي ديدى تاريخ اتمامك انك *

* اولدى صحن عدن ابراهيم پاشايه مكان * ۱۰۱۲

ورستم پاشا تر به سى بناسى في سنه ۹۶۸ كندى براوغلى ايله مدفوندر
فوتنه تاريخ * اكا اولسون جنانده عدن مئوى * ۹۶۸
دستارى مصطفى پاشادخى مستقل تر به سنده مدفوندر هاشمى تاريخ ديمشدر
* ديدى اى هاشمى تاريخ فوتن هائف قدسى *

* الهى ايلسون مسكن جنائى مصطفى پاشا * ۱۰۲۰

شاهراهه ناظر نيجره داخلنده شيخ الاسلام بوستانزاده مدفوندر
في ش ۲۴ سنه ۱۰۰۶ مصطفى پاشا تر به سندن بيوك قويه كلنجه
درت وزير مدفوندر برينك اسمى حاجى محمد پاشادر
جامع شريفك حرم قبولزندن وفاميدانه كيدن قيوخارجنده سليمانيه
صوكرى انصالنده صدر اسبق داماد على پاشانك كتابخانه سى
وارد در مشاراليه وارادين سفرنده شهيد اولمشدر سنه ۱۱۲۸ كتابخانه
بناسنه تاريخدر * دار الكتب زيبا احيائى على پاشا * ۱۱۲۲
جامع مذكورك محله سى بوقدر

(در بيان جامع شريف سليمانيه)

صاحب قانون دولت عثمانيه ده اونجى پادشاهدر بردار الحديث
ودرت مدرسه و بردار الشفا و عمارت عامره و تابخانه و طب مدرسه سى
و حمام و مكتب ايله جامع شريفى احاطه ايلمشدر و حاجى قربنده ملازملر
ايچون بر مدرسه بنا ايلمشدر جامع مذكورك فوقانى و تحتانى داخلا

وخارجا محفلری ومستقل مؤذن محفلی واردر درت مناره سنک ایکسی
اوچر شرفه لی وایکسی ایکشر شرفه لیدر اون شرفه اونچی پادشاه
اولدیغنه اشارتد ر مناره ده ودرون جامعه اولان ماهیه سی کندی
وقف قدیمدر محفل همایونی دخی واردر وایچنده ایکی ابدست
چشمه لری واردر وجامعک ایکی طرفنده دخی ابدست موصلفری
واردر اتمام بناسنه تاریخ بودر

* قال عبد عابد تاریخه * عبدالله واسجد واقرب * ۹۶۴۰

وتاریخ یحیا بک اون وجهله در

* صاحب الجمعه شه سنی سلیمان زمان *

* جامع بالاتعالی الله عجب عالی بنا * ۹۶۴

مجموع خطلری قره حصارلی قولی حسن چلبینکدر مومی الیه سود لیجه ده
استادی قره حصارلی احمد افندینک یاننده مدفوندر فی سنه ۱۰۰۰
وصاحب الخیرات دخی محراب اوکنده تربیه سنده مدفوندر وفاتنه
ظل الاحد ۹۷۴ تاریخ واقع اولمشدر ویاننده سلطان سلیمان ثانی
وقرنداشی احمدخان ثانی واحد خان مزبورک برقادینی مدفونلدر
وقبله جانبنده مهرماه سلطان بنت سلیمان خان اول سلطان
سلیمان ثانی ۱۱۰۱ سنه سنده وفات ایدن والده سی دلاشوب صالحه
سلطان واحدخان مزبورقری آسیه سلطان مدفونه لدرر وجوارنده
بشقه تربیه ده جامع صاحبی خاصکیسی خرم والده سلطان ویاننده سلیم
ثانی شهزاده سی سلطان محمد واحد خان ثانی قزی مدفوندر لر
وتربیه نک خارجنده واقع بانجه ده سلطان احمد اول خواجه سی
وامامی ایدینلی مصطفی افندی مدفوندر سنه ۱۰۱۶ ومزبورک اوغلی
مسعود افندی که محمدخان رابع زماننده شیخ الاسلام اولوب زمان قلیلده
عزل و بروسه یه اجلا و محل مزبورده شهیدا ارتحال دار بقا ایلشدر
وتربیه لر خارجنده صفیه سلطان بنت سلطان مصطفی خان ثانی
مدفونه در رحلتی ضیف قبر ۱۱۹۲ تاریخی ذی الحجه سنده واقع
اولمشدر وجامع شریفک معماری اولان معمارستان اغادخی اغا قیوسی

جوارنده بنا ایلد یکی مکتب و سبیل مزار ستانده مستقل تربه سنده
عرف ایله مدفوندر مرحوم یکپیری اوجاغنده خاصکی متقاعد لرندن
ایندی و جامع مزبورک داخلنده اولان کتابخانه سلطان محمود خان کوننده
مصطفی پاشانک اولکی صدارتنده احیا اولمشدر جامع مزبورک
محلہ سی دخی واردر

(سلطان احمد جامع شریفی بیان اولنور)

بانیسی سلطان احمد خان اولدر الی عدد مناره سی واردر دردی اوچر
شرفه لیدر و ایکسی ایکشر شرفه لیدر که مجموعی اون الی شرفه در
محفل همایون و مؤذن محفل و ایکی طرفنده فوقانی و تحتانی داخلا
و خارجا محفلاری و درون جامعده ایکی ابدست چشمه سی واردر
مناره ده و درون جامعده ماهیه لری کنندی وقف قدیمدر بر مدرسہ سی
واردر عمارت و کتابخانه و دارالشفاء و مکتب و مستقل تربه و تربه
اوکنده و جامع اطرافنده سبیلاری واردر جامعک بناسنک اتمامه
تاریخ * نعم دارالمتقین * ۱۰۲۶ واقع اولمشدر پادشاه مغفور
حضرتلری مبشر الجنة ۱۰۲۶ تاریخنده رحلت ایلشدر اوج
سنه مرورنده اوزرینه تربه بنا اولمشدر تاریخ تربه بودر
* تربۀ سلطان احمد اوج علین اوله *

ویاننده اوغلی عثمان خان ثانی و دیگر اوغلی مراد خان رابع
مدفوندر مزبور مراد خان ایلہ ابراهیم خان والدہ سی ماه پیکر
سلطانکه کوسم والدہ دیمکله معروفه در شهیدا اندہ مدفونه در
صفیه سلطان بنت مراد خان رابع دخی اندہ در صندوقہ سی اوسونده
یازیلان بودر

* کورن نوریلہ الوده مجسم صندوقی بوکم *
* شهیدا وضع حل ایتد کده بوفوت اولدیغنددر *
* بنام صفیه سلطان بنتی خان مراد رابع *
* یانسه الدیغی ظاهر بلندن کاد یکندندر *
بودخی صندوقہ دیگر اوزرینه یازلشدر